

A szakértői bizonyítás fontosabb jellemzői az új polgári perrendtartásban

Ha a fél szakértő kirendelését indítványozza, akkor meg kell jelölnie a szakértőnek feltenni indítványozott kérdéseit. E kérdéseknek döntő jelentőségük van, mert a bíróság olyan tényekre nem kérdezhet rá a szakértőnél, amelyeket a fél kérdései nem érintenek. Bár az anyagi pervezetés szabálya értelmében a bírónak kötelessége felhívni a fél figyelmét akkor, ha egy releváns tényállási elemre nem kérdezett rá, hogy szeretné-e ezt pótolni, de a fél maga dönti el, hogy módosít-e vagy sem a kérdéseit.

A szakértői bizonyításról szóló szabályozás azon a feltevésen alapul, hogy a bíró egy adott szakterületen laikusnak számít, annak nem szakértője, mert ha nem lenne laikus, akkor nem kellene szakértőt alkalmazni. Laikusként a bíró képtelen arra, hogy szakismeret hiányában bizonyos szakkérdésekben döntsön. E megállapítás a szakértői vélemény helyes vagy helytelen voltának megítélésre is igaz. A szakismeret szempontjából laikus bíró kizárólag arra képes, hogy a logika és az általános intelligencia követelményeinek szemszögéből vizsgálja meg a szakvéleményt, hogy azoknak megfelel-e vagy sem.

A felek jellemzően önmaguktól is tudják, de ha mégsem, akkor a bíróság tájékoztatja őket arról, hogy egy adott tényállítást kinek kell bizonyítania. Ő lesz a bizonyító fél, akinek úgynevezett bizonyítási érdeke van, mert az ő érdeke, hogy az állítását bizonyítsa. A bíróság tájékoztat arról is, ha egy adott tényállítást szakértővel lehet bizonyíttatni. Ekkor a bizonyító fél eldöntheti, hogy a szakértői bizonyítás három módja közül melyiket választja: magánszakértőt kíván bevonni az eljárásba, vagy más, korábbi eljárásban (legyen az akár egy büntető-, közigazgatási-, illetve bármilyen más eljárás) elkészült szakértői vélemény bekérését, illetve szakértő kirendelését indítványozza. Ez a három mód egymással teljesen egyenrangú, egymást azonban kizárják.

Bár a magánszakértő, valamint a más eljárásban kirendelt szakértő és a kirendelt szakértő véleménye egyenrangú, ám a magánszakértő esetén – és kizárólag ott – van arra lehetőség, hogy ha a bizonyító fél magánszakértő alkalmazását indítványozza, akkor az ellenérdekelte fél is jogosulttá válik ugyanerre. Tehát ha a felperes azt indítványozza, hogy ő becsatolhasson magánszakértői véleményt, akkor ugyanerre jogosulttá válik az alperes is. Ha az alperes ezzel a jogával nem él, s az egyetlen magánszakértői vélemény aggálymentes, akkor kizárólag a felperes magánszakértői véleménye alapján fog dönteni a bíróság.

Amennyiben az alperes saját magánszakértőt von be az eljárásba, akinek a szakértői véleménye – ugyanarra a szakkérdésre vonatkozóan – ellentmond a felperes magánszakértői véleményében foglaltaknak, úgy a felek kérhetik a vélemények kiegészítését, vagy lehetséges a tárgyaláson ütköztetni a két magánszakértői véleményt. Ha végül önmagában mindkét szakértői vélemény jónak, azaz aggálymentesen elfogadhatónak bizonyul, akkor a bizonyítékok között egyiket sem lehet a perben felhasználni, mert a bíró soha nem kerülhet olyan helyzetbe, hogy szakismeret nélkül kelljen döntenie két szakvélemény közül arról, hogy melyiket fogadja el jónak és melyiket nem.